

9 клас

Урок № 33

Дата:

**МАШИНОБУДУВАННЯ СВІТУ.
ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК МІЖ РІВНЕМ ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ РЕГІОНУ, КРАЇНИ І РІВНЕМ РОЗВИТКУ
МАШИНОБУДУВАННЯ. НАЙБІЛЬШІ КРАЇНИ-ВИРОБНИКИ
ЛІТАКІВ, ЛЕГКОВИХ АВТОМОБІЛІВ, МОРСЬКИХ СУДЕН,
ВЕРСТАТІВ, КОМП'ЮТЕРІВ, РОБОТОТЕХНІКИ.**

Очікувані результати НПД: учні пояснюють розміщення виробництв транспортних засобів, промислового обладнання, сільськогосподарської техніки, електротехнічної та електронної продукції побутового призначення, наводять приклади найбільших країн-виробників машинобудівної продукції та показують їх на карті, характеризують сучасні тенденції розвитку і розміщення виробництва машин і устаткування в світі.

Розвивальна та виховна мета: вдосконалювати уміння працювати з візуальними та статистичними джерелами знань, аналізувати їх, робити висновки; виховувати інтерес до економічних процесів, що відбуваються у світі, бажання самостійно здобувати знання.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Обладнання: підручники, атласи, політична карта світу (або «Машинобудування світу» за наявності).

Опорні та базові поняття: машинобудування, загальне машинобудування, транспортне машинобудування, точне машинобудування, спеціалізація, кооперування.

Хід уроку

I. ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ МОМЕНТ

II. АКТУАЛІЗАЦІЯ ЧУТТЄВОГО ДОСВІДУ Й ОПОРНИХ ЗНАНЬ УЧНІВ

Пригадайте основні групи галузей машинобудування та чинники їх розміщення.

III. МОТИВАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ТА ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ

Чи згодні ви з твердженням, що рівень розвитку машинобудування визначає рівень розвитку країни? (Варіанти відповідей учнів.)

Для того щоб з'ясувати, чи правильні ваші аргументи, проведемо дослідження сучасних тенденцій розвитку і розміщення машинобудівних виробництв у світі.

Повідомлення теми, цілей і завдань уроку.

IV. ВИВЧЕННЯ НОВОГО МАТЕРІАЛУ

1. Машинобудування світу.

Машинобудування — найпоширеніша в світі галузь промисловості. Практично в кожній країні світу є певний набір машинобудівних підприємств. Однак число країн, які здатні забезпечити виробництво повного спектра машинобудівельної продукції, небагато. Це країни «Великої сімки», Китай. Широкий перелік машинобудівельних виробництв мають Південна Корея, Індія, Австралія, Росія, Україна. Інші країни мають більш вузьку спеціалізацію машинобудування.

2. Головні особливості географії галузей сучасного машинобудування в світі.

Робота з картами атласу

1) Нерівномірність поширення. Три ареали з найбільшою концентрацією машинобудівних підприємств:

Північноамериканський (провідна роль США) — спеціалізується на виробництві нових видів мікроелектронної техніки, аерокосмічному виробництві, створенні новітніх систем озброєння;

Західноєвропейський (Німеччина, Франція, Італія, Велика Британія) — виробництво наукомісткої машинобудівної продукції цивільного призначення;

Східноазіатський (Японія, Китай, Республіка Корея) — домінує у виробництві побутової електроніки, комплектуючих вузлів та деталей для комп'ютерів, транспортному машинобудуванні.

Країни Східної та Центральної Європи (Росія, Чехія, Польща, Словаччина, Україна). Вони спеціалізуються на виробництві військових машин, енергетичного та сільськогосподарського обладнання, металообробних верстатів.

2) Першість за загальною вартістю продукції належить Китаю, далі США, Японія, Німеччина, Італія, Франція, Велика Британія, Канада, Бразилія, Іспанія, Росія. На ці країни припадає 90 % усього світового виробництва машин та устаткування.

3) Концентрація виробництв технічно складної і високоякісної продукції в розвинених країнах.

4) Перенесення трудомістких збиральних виробництв («викруткове виробництво») до країн, що розвиваються.

3. Географія основних галузей машинобудування.

Робота з атласом та підручником.

Завдання 1. Дослідіть географію провідних галузей машинобудування. Результати занесіть у таблицю.

Назва галузі	Провідні країни — виробники	Чинники розміщення

Верстатобудування — впливає на технічну оснащеність і продуктивність праці всіх машинобудівних виробництв. Китай, Японія, Німеччина, Італія, Південна Корея, Франція, США.

Автомобілебудування відрізняється великими обсягами виробництва (десята частина вартості продукції світової промисловості) та високим попитом на продукцію, характеризується надзвичайно високими темпами збільшення виробництва. Тривалий час першість з виробництва автомобілів належала Японії, США, Німеччині, Франції. Нині в списку лідерів не лише розвинені країни: Китай, США, Японія, Німеччина, Республіка Корея, Індія, Мексика, Іспанія, Бразилія, Канада.

Авіаракетна промисловість — новітня, надзвичайно складна та наукомістка галузь. США, Франція, Італія, Німеччина, Бразилія, Росія, Канада, Велика Британія, Україна. Провідні авіаційні компанії: американський «Боїнг» і європейський «Ербас» (Франція, Німеччина, Велика Британія, Іспанія). Нарощує виробництво Китай, який 2011 р. здійснив запуск орбітальної станції і провів першу стиковку.

Морське суднобудування орієнтується на порти, вартість робочої сили, наявність конструкційних матеріалів (сталі), можливості кооперування. Лідерами є Республіка Корея та Японія. Традиційно передові позиції також займають Німеччина, Нідерланди, Велика Британія. У ХХІ ст. до десятки увійшли Бразилія, Мексика, Аргентина, Індія.

Виробництво **електроніки, промислової та сервісної робототехніки** залишається привілеєм найрозвиненіших країн світу. Збірку недорогої побутової електроніки масового споживання (телевізорів, комп'ютерів, часів, телефонів) все більше здійснюють в країнах, що розвиваються. Найбільше «викруткових виробництв» в Китаї, азійських та латиноамериканських країнах нової індустріалізації. Виробництво суперкомп'ютерів на 90 % зосереджено в США та Японії. За виробництвом смартфонів упродовж останніх років першість посідає південнокорейська компанія «Самсунг» (понад 300 млн смартфонів), на другому місці — американська корпорація «Apple», далі (3–7 місця) посідають китайські компанії.

V. УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ

Чи правильні аргументи ви навели щодо твердження — «рівень розвитку машинобудування визначає рівень розвитку країни»?

VI. ПІДСУМОК УРОКУ. РЕФЛЕКСІЯ

VII. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

1. Підручник, опрацювати § 31.
2. Випереджальне (групам) Розпочати роботу з дослідження народних промислів в Україні (гончарство, писанкарство, художнє ткацтво та ін.).